

Majvik III –suositus: Kokous 1

**Taneli Puumalainen
Osastopäällikkö**

27.10.2022

Tässä kokouksessa

1. Kokouksen avaus
2. Eduskunnan toimeksianto
3. Esittäytymiset
4. Konsensusprosessin esittely
5. Suosituksessa käsiteltävät ydinkysymykset
6. Kokouksessa 2 käsiteltävät kysymykset
7. Muut asiat
8. Seuraavien kokousten ajankohta
9. Kokouksen päättäminen

1. Kokouksen avaus

2. Eduskunnan toimeksianto

Taneli Puumalainen

Taustaa: Majvik I ja II -suositukset

- Sisäilmaan liittyvien terveyshaittojen hoitoa ja kuntoutusta on käsitelty Majvik I ja II –suosituksissa
- Vuonna 1998 julkaistua Majvik –suositusta päivitettiin 2007, molemmat julkaistiin Lääkärilehdessä tausta-artikkeleineen
- Suosituksen edellinen päivitys on siis yli 15 vuotta vanha, ja uutta tutkimustietoa sisäilman terveyshaitoista on kertynyt runsaasti viimeisen vuosikymmenen aikana

Eduskunnan toimeksianto

- Eduskunta osoitti sosiaali- ja terveysministeriölle vuoden 2022 talousarvioon määrärahan suositusten uusimiseen
- Toimeksiannossa korostettiin erityisesti ajantasaiseen ja kattavaan tutkimustietoon pohjautuvaa menettelyä
- Majvik –suositukset käsittelivät myös rakennusten tutkimiseen liittyviä aiheita, nämä on rajattu pois
- Sosiaalietuuksiin ja työelämän lainsäädäntöön liittyvät aiheet rajattu pois, mutta otettava valmistelussa huomioon

Työryhmän muodostaminen

- Tavoitteena laaja-alainen, eri näkökulmia edustava työryhmä
- Sosiaali- ja terveysministeriön puolesta mukana on puheenjohtajisto, kirjoittajaryhmä sekä palvelujärjestelmän, työterveyshuollon ja sosiaaliturvan asiantuntijat, Kansaneläkelaitokselta perusturvaetuuksien asiantuntija
- Konsensusprosessin teknisenä asiantuntijana mukana on Duodecimin Käypä hoito –suositusten päätoimittaja
- Työryhmään on pyydetty nimettyjä edustajia sisäilman terveyshaittoihin liittyvää tutkimusta tekeviltä tutkimuslaitoksilta ja yliopistoilta, terveysvaikutuksiin liittyviltä lääkäriyhdistyksiltä, potilasjärjestöiltä, sekä eduskunnan sisäilmaryhmästä
- Kaikki pyydetyt tahot eivät nimenneet omaa edustajaa, ja kahdella lääkäriyhdistyksellä on työryhmässä mukana yksi yhteinen edustaja
- Työssä on mahdollisuus kuulla myös työryhmän ulkopuolisia asiantuntijoita

3. Esittäytymiset

Sisäilmaan liittyvän oireilun ja sairastumisen diagnosointi, hoito ja kuntoutus: Majvik III -suositus

Puheenjohtajisto

Taneli Puumalainen
puheenjohtaja
sosiaali- ja terveysministeriö

Sirkku Pikkujämsä
varapuheenjohtaja
sosiaali- ja terveysministeriö

Jorma Komulainen
tekninen varapuheenjohtaja
Duodecim

Kirjoittajaryhmä

Kati Huttunen
asiantuntijasihteeri
sosiaali- ja terveysministeriö

Tuomas Sorto
asiantuntijasihteeri
sosiaali- ja terveysministeriö

Asiantuntijajäsenet

Virpi Liukkonen
Kansaneläkelaitos KELA

Milja Tiainen
sosiaaliturvan asiantuntija
sosiaali- ja terveysministeriö

Työryhmä

Liisa Airaksinen

Korva-, nenä- ja kurkkutaudit – pään ja kaulan kirurgia ry

Tapani Hämäläinen, palvelujärjestelmän asiantuntija (poissa)
sosiaali- ja terveysministeriö

Soile Jungewelter

Suomen Työterveyslääkäriyhdistys ry

Jussi Karjalainen

Suomen keuhkolääkäriyhdistys ry

Suomen Allergologi- ja immunologiyhdistys ry

Jussi Lampi

Suomen yleislääketieteen yhdistys - SYLY ry

Johanna Leppälä

Homepakolaiset ry

Sari Mäki

Hengitysliitto

Juha Pekkanen

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos

Laura-Maria Peltonen

Turun yliopisto

Tuula Putus (poissa)

Turun yliopisto

Kari Reijula

Helsingin yliopisto

Kaisa Saari

Suomen psykiatriyhdistys

Susanna Salmivesi

Suomen Lastenlääkäriyhdistys ry

Suomen lastenlääkäreiden allergologiayhdistys SLAY ry

Riitta Sauni,

Tampereen yliopisto

Kimmo Tarvanen, työterveyshuollon asiantuntija

sosiaali- ja terveysministeriö

Tiina Tuomela

Eduskunnan sisäilmaryhmä

Riitta Työläjärvi

Eduskunnan sisäilmaryhmä

Tuula Vasankari

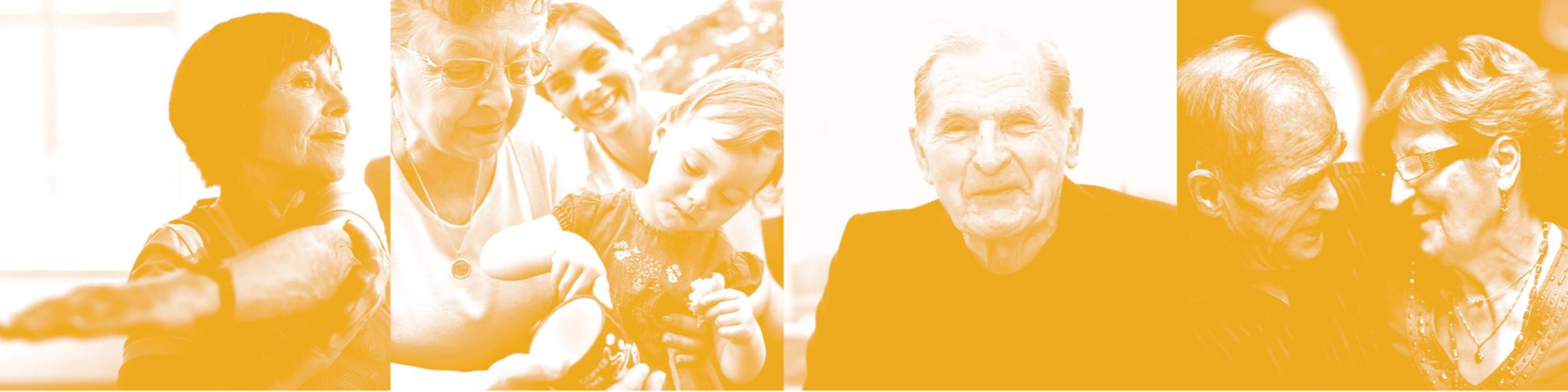
Filha ry

Risto Vataja

Suomen Neurologinen Yhdistys

Aki Vuokko

Työterveyslaitos

4. Konsensusprosessin esittely (Liite 1)

Jorma Komulainen, Taneli Puumalainen

Mitä ovat hoitosuosituksukset

- Hoitosuosituksukset ovat kannanottoja, joiden sisältämällä suosituslauseilla pyritään potilaiden hoidon optimoimiseen.
- Suosituslauseet perustuvat näytön systemaattisen ja kriittiseen analyysiin ja eri hoitovaihtoehtojen hyötyjen, haittojen ja - mikäli mahdollista - kustannusten arviointiin.
- Muokattu Institute of Medicine ja Guidelines International Network määritelmien pohjalta

Korkealaatuiset hoitosuosituks

- Perustuvat näyttöön
- Ovat läpinäkyviä
- On laadittu riippumattomasti
- On laadittu hyvin kuvatuilla menetelmillä
- Ovat avoimia kritiikille
- Ovat ajanmukaisia

Näytön systemaattinen ja kriittinen analyysi

1. Muodostetaan kliinisesti mielekäs riittävän rajattu kysymys (PICO)
2. Haetaan etukäteen määritellyt laatuvaatimukset täyttävät tutkimukset
3. Arvioidaan tutkimusten luotettavuus
4. Arvioidaan tulosten merkittävyys potilaille
5. Arvioidaan tulosten sovellettavuus suomalaiseen hoitojärjestelmään
6. Tehdään johtopäätös tuloksista

Suosituksen laatijat

Valmisteluryhmä

- On hakenut rahoituksen, kuvannut prosessin ja keskustellut ydinkysymyksistä

Puheenjohtajisto ja kirjoittajaryhmä

- Ohjaa ja tukee suositusprosessia
- On laatinut luonnoksen ydinkysymyksiksi ja kirjoittaa tausta-aineistot
- Valmistelee ehdotukset ja luonnokset työryhmän päätettäväksi

Suositusryhmä

- Päättää ydinkysymyksistä
- Tutustuu tarkasti tausta-aineistoihin ja luonnoksiin suosituslauseiksi
- Äänestää ja päättää etukäteen sovitulla tavalla suosituslauseista
- Hyväksyy lopullisen hoitosuosituksen

Asiantuntijajäsenet

- Toimivat kirjoittajaryhmän tukena konsultoimalla työryhmää

SUOSITUSPROSESSI: SUOSITUKSEN VALMISTELU

Ydinkysymykset ja aiheen taustoitus

- Kirjoittajaryhmä kokoaa
- Kuullaan asiantuntijoita ja potilasjärjestöjä
- *Kysely työryhmälle*

Työryhmän 1. kokous

- Prosessin esittely
- Käsitellään ja hyväksytään ydinkysymykset (50 % paikallaolevien hyväksyntä)
- Valitaan seuraavassa kokouksessa käsiteltävät ydinkysymykset 1-3

Suosituksen kirjoittaminen

- Kirjoittajaryhmä muokkaa ydinkysymyslistaa tarvittaessa
- Kirjoittajaryhmä laatii suositus- ja materiaaliluonnokset ydinkysymyksille 1-3
- Asiantuntijat ja työryhmän jäsenet avustavat tarvittaessa

Äänestys

- Kaikille työryhmän jäsenille lähetetään kysely (sähköinen äänestys)
- Vastausaikaa 2 viikkoa, pyynnöstä mahdollisuus 3 viikon vastausaikaan
- Kirjoittajaryhmä kokoaa konsensusäänestyksen vastaukset

Työryhmän n. kokous

- Käsitellään äänestyksen tulokset ja niihin liittyvät suositukset ja taustamateriaalit
- Äänestyksen perusteella suositus hyväksytään, hylätään tai palautetaan valmisteluun
- Valitaan seuraavassa kokouksessa käsiteltävät ydinkysymykset 4-6

Nämä vaiheet toistetaan, kunnes kaikki ydinkysymykset on käsitelty

SUOSITUSPROSESSI: SUOSITUKSEN HYVÄKSYNTÄ JA JULKAISU

Lausuntokierros

- Kohdennettu ja avoin lausuntokierros, lausuntoaika 6 viikkoa
- Sisältää myös seminaarin, johon kutsutaan kansainvälisiä asiantuntijoita
- Kirjoittajaryhmä kokoaa palautteet
- Kirjoittajaryhmä tekee ehdotukset suosituksen muutoksista palautteen perusteella

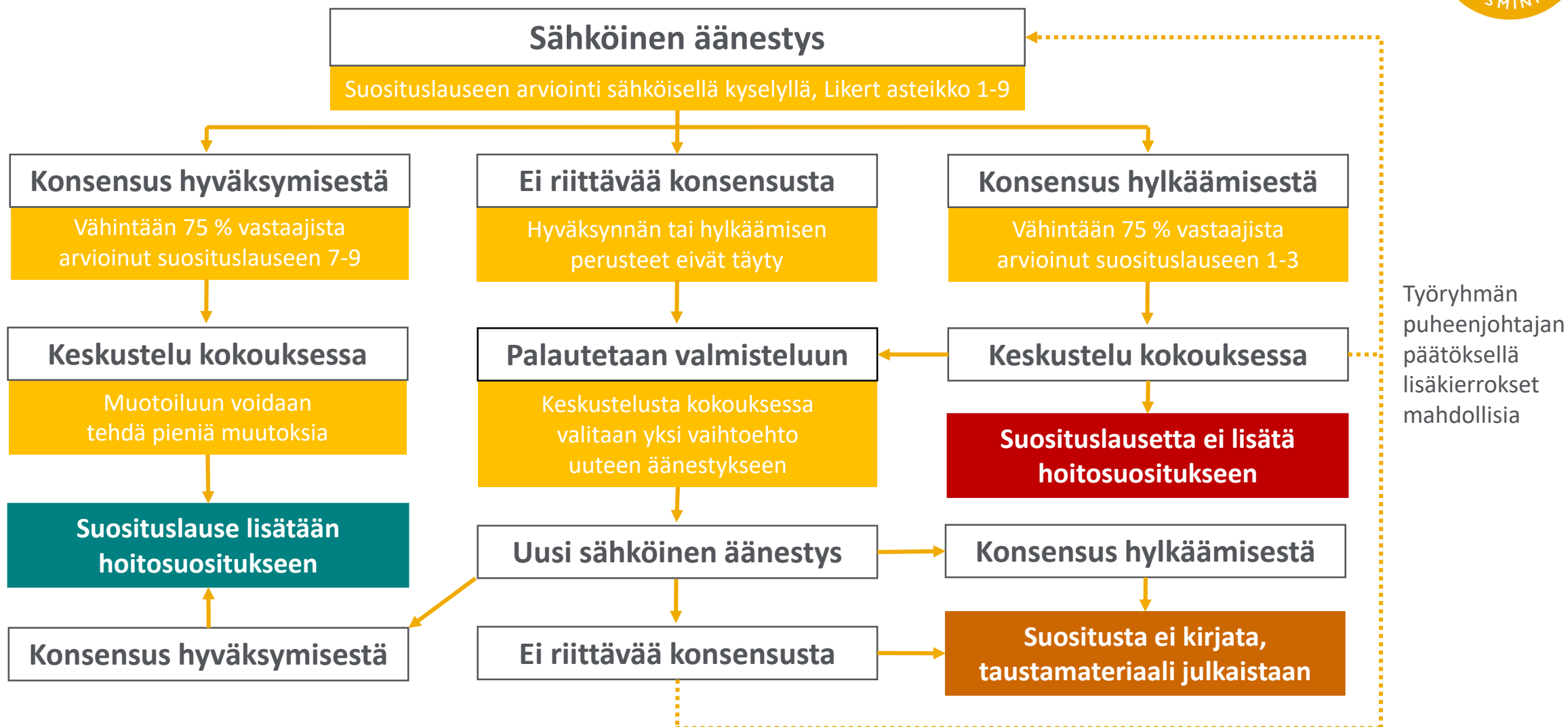
Työryhmän viimeinen kokous

- Päättää tarvittavista muutoksista suositusmateriaaleihin
- Päätökset äänestämällä
- Muutos, kun vähintään 75 % puoltaa

Julkaisu

- Kielentarkastus
- Suositusmateriaalin tekninen toimittaminen
- Tietokantaversion tarkastaminen
- Julkaisu seminaarissa tai muussa julkistustilaisuudessa

Konsensuspäättöksen tekeminen

Työskentelytavat

Kokouskäytännöt

- Läsnäkokoukset Helsingissä, etäosallistuminen mahdollista (Teams)
- Kokousaineistoja ei tulosteta paperille

Äänestykset

- Sähköiset äänestykset Webropol-sovelluksella
- Äänestysaika 2 viikkoa (pyydettyessä viikon jatkoaika), avoin äänestys?
- Kokouksissa avoin käsiäänestys

Luottamuksellisuus

- Keskenäisen suosituksen sisältöä ei tule ennakoida julkisesti, mahdolliset yhteydenotot voi ohjata puheenjohtajalle
- Kukin työryhmän jäsen voi harkintansa mukaan keskustella suosituksesta oman viiteryhmänsä kanssa
- Työryhmän asiakirjat ovat säädösten mukaan julkisia

Tiedottaminen

Työryhmän sisäinen yhteydenpito

- Yhteydenpito pääasiassa Sähköpostin ja Tiimeri-alustan välityksellä
- Kokousaineisto toimitetaan noin viikkoa (viimeistään 3 työpäivää) ennen kokousta

Esittelytilaisuudet

- Työryhmän tavoite, ydinkysymykset, prosessin tilanne Sisäilmastoseminaari 2023?
- Tapaaminen eduskunnan sisäilmaryhmän kanssa kevät 2023?
- Esittely sidosryhmille lausuntokierroksen alkaessa/aikana syksyllä 2023?

Suosituksen julkaiseminen

- Lausuntokierroksen alkaessa suositusluonnos julkaistaan, mutta se voi vielä muuttua merkittävästi
- Suositusta esitellään alan kokouksissa (Lääkäripäivät, Sisäilmastoseminaari 2024?)
- Valmiin suosituksen julkaisee sosiaali- ja terveysministeriö avoimesti saataville (esim. Lääkärilehti, Terveyskirjasto)
- Päivittämisestä päätetään erikseen

Tavoiteaikataulu (toimikausi 10/22-12/23)

Ajankohta	Ehdotus	Tehtävä	Tuotos
10/2022	27.10.22	Kokous 1	Ydinkysymykset, työskentelytavat
11/2022		Äänestys	(2+1 viikkoa)
12/2022		Kokous 2	Ydinkysymykset 1-2
2/2023		Äänestys	(2+1 viikkoa)
3/2023		Kokous 3	Ydinkysymykset 3-4 (tarvittaessa 1-2 jatkokäsittely)
5/2023		Äänestys	(2+1 viikkoa)
6/2023		Kokous 4	Ydinkysymykset 5-7 (tarvittaessa 1-4 jatkokäsittely)
8/2023		Äänestys	(2+1 viikkoa)
9/2023		Kokous 5	Suositusluonnos (tarvittaessa 1-7 jatkokäsittely)
10-11/2023		Lausuntokierros	6 viikkoa
12/2023		Kokous 6	Lopullinen suositus
1/2024		Julkaisu	Lääkäripäivät? Sisäilmastoseminaari?

5. Suosituksessa käsiteltävät ydinkysymykset (Liite 2)

6. Kokouksessa 2 käsiteltävät kysymykset

Kati Huttunen, Tuomas Sorto

Mitä ovat ydinkysymykset?

- Aiheita, joihin liittyen työryhmä hakee konsensusta yhdestä tai useammasta suosituksesta
- Vaikuttaa
 - Aiheen rajaukseen ja kohderyhmään
 - Kirjallisuushaun strategiaan
- Voi olla laajempi kartoitus, "mitä tiedetään aiheesta x" tai rajattu koskemaan esimerkiksi tiettyä sairautta tietyssä potilasryhmässä
- Jos saatavilla aiempi suositus tai katsaus, keskitytään sen jälkeen julkaistuihin tutkimuksiin
- Kysymyksiä voidaan täsmentää työn edetessä

Ydinkysymysten taustalla

- Eduskunnan toimeksianto: Majvik II –suosituksen päivitys, painopisteenä:
 - Tärkeimmät sairaudet ja oiretyypit, jotka liittyvät yleisimpiin sisäilma-altisteisiin
 - Annos-vastesuhteet ja Suomessa vallitsevat altistumisen määrät
 - Pitkittynyt, toimintakykyä haittaava oireilu rakennuksissa, joissa ei ole merkittäviä määriä tunnettuja sisäilma-altisteita
 - Monitekijäisyys
 - Altistustekijöiden lisäksi vaikuttavat muut riskitekijät, ja miten ne tulee ottaa huomioon potilaan tutkimisessa, hoidossa ja kuntoutuksessa
 - Potilasnäkökulma, diagnostiikka, erotusdiagnostiikka, hoitopolut, terveydenhuollon kehitystarpeet, sosiaaliturva ja kuinka sen palvelut ja etuudet tukevat hoitoa ja kuntoutusta
- Toimeksiannon rajaukset
 - Rakennuksen tutkimiseen liittyvät suositukset rajattu pois
 - Ei käsitellä sosiaalietuuksiin tai työelämän sopimus- ja lainsäädäntöön liittyviä kysymyksiä
- Mallina kroonisen väsymysoireyhtymän Hyvä käytäntö –suosituksen rakenne
- Erityisesti asiantuntijoiden ja potilasjärjestöjen keskusteluissa esille nousseet aiheet

Ydinkysymykset (luonnos)

1. Mitkä ovat tärkeimmät oiretyypit ja sairaudet, jotka liittyvät sisäilmaan?
2. Mitkä ovat Suomessa tärkeimmät sisäilmaan liittyviä oireita aiheuttavat tekijät?
3. Miten sisäilmaan liittyvää oireilua selvitetään ja diagnosoidaan?
4. Kuinka potilaita hoidetaan ja kuntoutetaan?
5. Miten potilaiden toiminta- ja työkykyä tulee arvioida ja tukea?
6. Kuinka terveydenhuollossa tulee ottaa huomioon erityisryhmät, kuten lapset ja nuoret?
7. Kuinka terveydenhuoltoa tulisi jatkossa kehittää?

1. Mitkä ovat tärkeimmät oiretyypit ja sairaudet, jotka liittyvät sisäilmaan?

- Esiintyvyys ja ilmaantuvuus Suomessa
- Ärsytys- ja yleisoireet, astma, hengitystieinfektiot ja hengitystieoireet, muut hengitystiesairaudet
- Ympäristöherkkyys ja muut toiminnalliset häiriöt
- Muut (iho-oireet, neurologiset oireet, reuma, syöpä)

2. Mitkä ovat Suomessa tärkeimmät sisäilmaan liittyviä oireita aiheuttavat tekijät?

- Yleisimmät altisteet, ympäristötekijät ja muut tekijät
- Altistumistasot suomalaisissa asunnoissa ja toimistotyyppisissä työympäristöissä
- Useamman tekijän esiintyminen yhtäaikaan

3. Miten sisäilmaan liittyvää oireilua selvitetään ja diagnosoidaan?

- Milloin on epäiltävä sisäilman yhteyttä oireiluun?
- Yhteistyö rakennusterveysasiantuntijoiden kanssa
- Mitä diagnostisia kriteerejä on käytössä (mitä suositellaan käytettäväksi, mitä tulisi välttää)
- Perusterveyden huollon rooli vs. Erikoissairaanhoidon rooli
- Poissulikututkimukset, erotusdiagnostiikka

4. Kuinka potilaita hoidetaan ja kuntoutetaan?

- Hyvinvointi ja ongelmien ennaltaehkäisy
- Potilaan kohtaaminen ja hoitosuhde
- Hoito- ja kuntoutussuunnitelmat
- Oireenmukaiset hoidot ja lääkitys
- Kuntoutusmenetelmät
- Hoitopolku (hoidon porrastus, erikoissairaanhoidon lähettämisen kriteerit)
- Vaikeasti sairaiden potilaiden erityistarpeet

5. Miten potilaiden toiminta- ja työkykyä tulee arvioida ja tukea?

- Arvioinnin toteutus
- Kuka arvioi (työterveyshuollon, kouluterveydenhuollon rooli)
- Ammattitautidiagnoosit ja lausunnot (missä tilanteissa mahdollisia)
- Työn ja tilojen muokkaus, apuvälineet (ml. erityispuhtaat tilat)
- Vertaistuen rooli

6. Kuinka terveydenhuollossa tulee ottaa huomioon erityisryhmät, kuten lapset ja nuoret?

- Lasten ja nuorten taudinkuvan erityispiirteet
- Yhteistyö neuvoloiden sekä oppilas- ja opiskelijahuollon kanssa
- Perheiden tuki
- Muut erityisryhmät, esim. palveluyksiköiden asukkaat
- Ammattialtistuminen (työterveyshuollon vastuualue, miten huomioitava perusterveydenhuollossa)

7. Kuinka terveydenhuoltoa tulisi jatkossa kehittää?

- Hoitopolun katvealueet
- Koulutustarpeet
- Tutkimuksen suuntaaminen/tietoaukot
- Viranomaisyhteistyö ja yhteistyö muiden toimijoiden kanssa

Seuraavaksi käsiteltävät kysymykset (ehdotus)

1. Mitkä ovat tärkeimmät oiretyypit ja sairaudet, jotka liittyvät sisäilmaan?
2. Mitkä ovat Suomessa tärkeimmät sisäilmaan liittyviä oireita aiheuttavat tekijät?

7. Muut asiat

8. Seuraavien kokousten ajankohta

9. Kokouksen päättäminen

Taneli Puumalainen

stm.fi ›
@STM_Uutiset ›

Kiitos osallistujille!

Kysymykset ja kommentit:

kati.huttunen@gov.fi

tuomas.sorto@gov.fi

